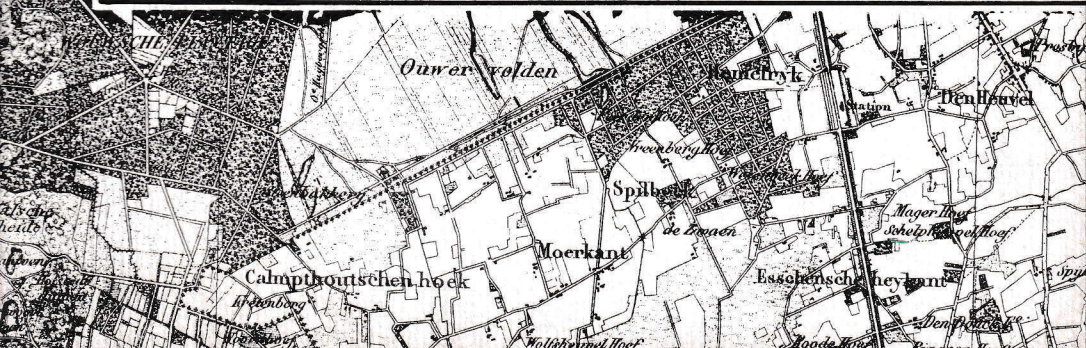

Heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

2-'83

Uit de archieven van

Naast de archiefstukken van de gemeenten Wouw en Moerstraten berusten in de kelder van het Wouwse gemeentehuis ook de archiefstukken van de St. Lambertusparochie uit Wouw en de St. Gertrudisparochie uit Heerle. In beide kerkarchieven is een schat aan gegevens te vinden. Onder archiefnummer 770 berust een verweerd vodge papier met notities van kleine voorvallen te Wouw uit de periode 1784 tot 1811. Het stukje papier is inmiddels zodanig verweerd dat het volledig onleesbaar is geworden en bij de minste aanraking dreigt te verpulveren.

Gelukkig schreef pastoor Cornelius Eugenius Bleyenbergh het in 1928 over en van dit handschrift is een exemplaar bewaard gebleven. De pastoor liet de tekst in "Sancta Maria" van 6 december 1928 plaatsen. De voorvallen zijn echter zo interessant, dat ik de tekst niet aan U wil onthouden. De tekst is letterlijk weergegeven, vandaar de soms wat vreemde zinsconstructie en eigenaardig woordgebruik.

-1784-

"Dit jaar heeft het zoo gevrosen en soo glat geweest dat de menschen met sporen moesten gaan 3 weken lank"

-1785-

"Den 5 feb. is den laatsten saturday dat we vlees mogten derven nu is het toegelaten op de saturdayen vlees te eeten, als het geen vastendagen zijn"

-1788-

"Den 24 april heeft den Bisschop van Antwerpen hier zelf de kerk komen visenteeren en een nieuw koper kruijs geordonneert om in processie en agter de baar te gebruiken.

Den 28 mej is de Roomsche kerk tot Gastel door het onweer afgebrant. Voor de overleden zangers is het orgel laast gebruikt, den eersten zondag van den advent is het nieuw orgel voor den eersten keer gespeeld".

-1792-

"Snags tusschen den 25 en 26 augusti is onze kerk bestolen de schade word geschat omtrent 100 gulden, de offerblokken waren de sloten gebroken en leeg gemaakt; de kasuiffels waren uijt de kas gehaalt maar geen medegenomen, het sakkerstij was vol ongeconsecreerde hosties gestrooijd. het wit communiekleed is ook weg met 5 dwijlen van de autaren en 3 neusdoeken van de heeren en 2 slooten van de orgelkas gebrooken".

-1793-

"Den 22 feb. zijn de fransche hier in Wouw gekomen rond de 600 man, den 26 dito is hun vendel in ons kerk gewijd door onzen pastoor en mijnheer verhoeven en den heer de naaijer onder de sang van den 45 psalm en daar naar den te Deum met het luijden der groote klok.

Den 9 maart zijn de fransche uijt Wouw vertrokken en den 11 maart zijn 6 hollandsche dragonders van Bergen gekomen en door Jan Augustijn de triompaal doen afkappen en de muts hebben zij medegenomen.

den 23 maart hadden wij nog geen fransche op dien dag zijn 12 fransche van Rosendaal gekomen hebben den ouden vrijpaal weer opgerigt en ons burgers daar om doen dansen.

Den 16 juny 1793 heeft mijn vader en moeder haren jubile gegeven van dat zij 50 jaaren getrouwd zijn geweest maar het was wel al 51 en 7 mnd want zij waren getrouwd den derden zondag van November 1741."

-1794-

"Den 31 Augustus is de blauwe sluijs open gezet om kruisland vol water te zetten."

-1795-

"Den 27 feb. hebben de fransche haast de groote kerk in brand gesteeckt.

Het roggemeel kost 14 gulden de zak.

Den 1 November is de eerste mis gedaan in de nieuwe Roomsche Kerk tot kruisland door pastoor Eijm-

berts.

Op O.L.V. dag den 8 December begonnen te luiden voor onze dienst."

-1796-

"Den 6 september is den laatsten keer dat het geluid heeft voor onze dienst."

-1797-

"Den 17 sept op zondag was de groote klok uit den toren gevallen door het luiden voor Maria Neijssen gestorven in haaijinck, van de klok was maar een oor af, de klok is gegoten in het jaar 1729.

Den 24 dito een mis met drie heeren voor den jubile van Coster Jan Vriens, psalm 99 moest men zingen."

-1799-

"De 19 December is de schuur van W. Willemse en de schuur van de kinderen Schouw afgebrand."

-1800-

"Den 9 November heeft het soo een sterken wind geweest dat het kruijs van den toren is afgekrakt en meest alle huijsen en schuuren en gebouwen zijn beschadigt, zeer veel huijzen en schuuren en boomen zijn op den grond gevallen."

-1801-

"Den 4 November begint men aan de groote kerk te werken om de preekstoel en ander gestoelte en banken uijt te breeken."

-1802-

"De 7 Feb. is het orgel voor de laatste keer in de oude kerk (v. Wouw) gespeeld, het is den 5 afgebrooken om het schoon te maken en ook het oxaal uit te komen breeken en in de nieuwe kerk te brengen.

Den 18 en 19 December zijn de laatste missen in de oude kerk gedaan maar mijnheer C. de Bruijn heeft nog een mis gelezen en ook als de voorgaande de laatste mis

gedaan. Zondag den 29 December werd de eerste mis in de groote kerk gedaan."

-1806-

"Den 6 Junij is het vendel op den tooren gezet, toen kwam den Eersten Koning Ludovicus, den 21 junij is het vendel afgedaan.

Den 8 september is de eerste mis gedaan den autaar der kerk die van deze de gereformeerde was geweest, door de Heer Roeland."

-1809-

"Den 1^e mej is koning Lodewijk hier geweest, maar heeft niet uit zijn koets geweest maar is stil blijven staan dat hem ijder heeft kunnen zien en spreken."

-1810-

"Den 8 Mej is den keijzer van frankrijk hier door gereden 's avonds een Quart naar 7 uren, maar heeft nergens geen mensch willen hooren spreken."

-1811-

"Den 23 Julij is hier de fransche school begonnen. Dit jaar 1811 zijn hier twee moolens gekomen, eenen op herel en eenen steenen moolen aan de bergsche straat, dat een schoorsmolen is."

Hier stopt de kroniek. Enige toelichting is echter nog wel op zijn plaats. In de kroniek is steeds sprake van de kerk. Daarmee wordt niet de Lambertuskerk bedoeld, maar de schuurkerk die in de Kloosterstraat gestaan heeft. Dat was de "nieuwe" schuurkerk, want voor 1764 stond de schuurkerk nog in de Martel.

In 1648 bij de vrede van Munster moesten de katholieken hun kerk op de Markt afstaan aan de hervormden. In Wouw was daar slechts een handjevol van zodat de kerk slecht onderhouden werd.

Pas in 1801 kreeg men de kerk terug en kon met het herstel een begin worden gemaakt (zie kroniek bij 1801).

Wie meer wil weten over de parochie van Wouw in de 18e eeuw kan er het boekje "Hoffman's vertellingen over de parochie van Wouw" van Albert Delahaye op nalezen of het artikel "Geschiedenis van de St. Lambertuskerk" van W.A. v. Ham en J.H.F. Bos in "Woide...die Wouda."

René Hermans.

Met dank aan het kerkbestuur van de Lambertusparochie voor hun welwillende toestemming om gebruik te mogen maken van hun archiefstukken.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door financiële steun van de
Rabobank Wouw-Kruisland

VAN HET MARQUISAAT VAN

erkerhof slikken

Hildernisse en